

Θεσσαλονίκη, 10 Μαΐου 2016

Η Ελληνική Οικολογική Εταιρεία [www.helecoss.gr], η οποία εκφράζει την κοινότητα των επιστημόνων που ασχολούνται με θέματα οικολογίας και διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος, συμβάλλει στον εθνικό διάλογο για το κυνήγι καταθέτοντας τις απόψεις της επί των γενικών αξόνων που τέθηκαν. Στην αρχή της κάθε επιμέρους ενότητας, δίνονται τα σημεία στα οποία εστιάζουμε και για τα οποία θεωρούμε ότι θα πρέπει να ληφθούν αποφάσεις και να υπάρξουν αλλαγές.

Άξονες I και IV

Το θεσμικό πλαίσιο

Το διαχειριστικό πλαίσιο

Κύρια σημεία – ανάγκη για αλλαγές

- Αειφόρος θήρα
- Συστηματική παρακολούθηση
- Ρυθμιστικές αποφάσεις βάσει επιστημονικής έρευνας και επανεξέταση
- Διαφάνεια
- Ποιοτικές εξετάσεις για απόκτηση άδειας
- Διάκριση ευθυνών άσκησης και ελέγχου θήρας

Η θήρα συνδέεται με ανανεώσιμους φυσικούς πόρους. Για να είναι αειφόρος η κάρπωσή τους, ο ρυθμός χρήσης θα πρέπει να είναι χαμηλότερος ή τουλάχιστον ίσος με το ρυθμό ανανέωσής τους. Προϋπόθεση της αειφορίας είναι η δυνατότητα εκτίμησης του μεγέθους του πόρου που μπορεί να αφαιρείται χωρίς να μειώνεται το απόθεμα. Προκειμένου για τη θήρα, αυτό συνεπάγεται γνώση του μεγέθους των αποθεμάτων θηραμάτων, των ρυθμών μεταβολής τους, όπως και των παραγόντων στους οποίους αυτές οφείλονται – εξωγενών ή ενδογενών.

Για να υπάρχει αυτή η γνώση, θα πρέπει να γίνεται συστηματική παρακολούθηση κατά τακτά χρονικά διαστήματα (με συχνότητα όχι αραιότερη της πενταετίας), ώστε να εμπλουτίζονται βάσεις δεδομένων που θα πρέπει να υπάρχουν τόσο σε τοπική όσο και εθνική κλίμακα. Αξιόπιστες εκτιμήσεις των πληθυσμών των θηραμάτων και προβλέψεις των ρυθμών μεταβολής τους μπορούν να γίνουν μόνον με χρονοσειρές δεδομένων μεγάλου μεγέθους. Περιστασιακές μελέτες μικρής διάρκειας παράγουν αποτελέσματα πολύ αμφίβολης ποιότητας.

Η παρακολούθηση θα πρέπει να γίνεται με βάση κοινά πρωτόκολλα ανά θήραμα ή ομάδα ομοειδών θηραμάτων και οι βάσεις δεδομένων θα πρέπει να έχουν συμπληρωματικότητα ώστε να μπορεί να προκύπτει η μεγάλη εικόνα, σε εθνικό επίπεδο.

Τόσο δημόσιοι ή εποπτευόμενοι από το δημόσιο όσο και ιδιωτικοί φορείς θα μπορούσαν να αναλάβουν την παρακολούθηση, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρχει κεντρικό συντονιστικό-εποπτικό όργανο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Με βάση την ανάλυση των δεδομένων, θα προκύπτουν ανά θήραμα ή κατηγορία θηραμάτων οι ρυθμιστικές αποφάσεις θήρας, σε εθνικό και με ενδεχόμενες αναγκαίες διαφοροποιήσεις σε τοπικό επίπεδο. Δεδομένου ότι οι αποφάσεις που θα λαμβάνονται θα έχουν συνέπειες όχι μόνο για τη διατήρηση των φυσικών πόρων αλλά και για τις κοινωνικές ομάδες που σχετίζονται με αυτούς, θα πρέπει να υπάρχει διαφάνεια στους τρόπους ανάλυσης των δεδομένων και ερμηνείας των αποτελεσμάτων.

Εκτός κι αν συντρέχουν ειδικοί λόγοι, οι ρυθμιστικές αποφάσεις θα πρέπει να τηρούνται μέχρι την επόμενη παρακολούθηση και επακόλουθη ανάλυση των στοιχείων, οπότε και θα εξετάζεται εάν χρειάζεται να επαναπροσδιοριστούν επί το αυστηρότερο ή χαλαρότερο. Ενδέχεται να απαιτείται πρόσθετη απαγόρευση της θήρας τοπικά ή περιφερειακά, εκεί όπου υπάρχουν ενδείξεις ασυμβίβαστου θήρας και σκοπών διατήρησης, όπως είναι προστατευόμενες περιοχές όπου διαβιούν σπάνια και κινδυνεύοντα είδη, ευαίσθητα στις διαταραχές που συνδέονται με τη θήρα.

Με προϋπόθεση την ενίσχυση της στελέχωσης των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών (ΦΔ) με ειδικούς επιστήμονες σε θέματα άγριας πανίδας, οι ΦΔ θα πρέπει να έχουν συναρμοδιότητα στην έκδοση ρυθμιστικής απόφασης και αρμοδιότητα εφαρμογής της στην περιοχή ευθύνης τους. Η απόφαση αυτή θα περιλαμβάνει τη χωροθέτηση των κυνηγετικών ζωνών και τον ορισμό των επιπέδων κάρπωσης ανά θήραμα, με βάση τα επιστημονικά δεδομένα βιωσιμότητας και πληθυσμιακής τάσης των θηραμάτων εντός των ορίων ευθύνης τους.

Το ιδιάζον θεσμικό πλαίσιο που επιτρέπει στους ασκούντες την θήρα να είναι ταυτόχρονα και οι κύριοι αρμόδιοι για τη φύλαξη και τον έλεγχο της θήρας θα πρέπει να αλλάξει. Οι κυνηγετικές οργανώσεις θα πρέπει να περιοριστούν στην άσκηση αιφόρου θήρας και στην εκπαίδευση των μελών τους, ενώ η διαμόρφωση της πολιτικής θήρας και του ελέγχου της θήρας θα πρέπει να αποτελεί ευθύνη του Ελληνικού δημοσίου. Συναφώς με αυτό, συνδεόμενα έσοδα που σήμερα αποτελούν πόρους των κυνηγετικών οργανώσεων θα πρέπει να αποτελέσουν πόρους του δημοσίου.

Η άδεια θήρας θα πρέπει να δίνεται μετά από σοβαρές εξετάσεις, στις οποίες οι υποψήφιοι οφείλουν να αποδεικνύουν την ωριμότητα και καταλληλότητά τους να φέρουν όπλο όπως και ότι έχουν αποκτήσει απαραίτητες δεξιότητες διάκρισης και αναγνώρισης των ειδών, όχι μόνον των θηραματικών, και βασικές γνώσεις οικολογίας-βιολογίας και διαχείρισης των φυσικών πόρων.

Άξονας II

Το οικονομικό πλαίσιο

Κύρια σημεία – ανάγκη για αλλαγές

- Μεταφορά πόρων υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου
- Προτεραιότητα σε δράσεις διατήρησης της βιοποικιλότητας και εκπαίδευσης-ενημέρωσης
- Διαφάνεια και αξιολόγηση του παραγόμενου αποτελέσματος

Θα πρέπει να αυξηθούν οι πόροι του Ελληνικού Δημοσίου από τη θήρα που σήμερα κατευθύνονται προς τον ιδιωτικό τομέα με αλλαγή του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου.

Εφόσον η θήρα γίνεται εντός των ορίων προστατευόμενων περιοχών με φορείς διαχείρισης, οι τελευταίοι θα πρέπει να αποτελούν άμεσους αποδέκτες τμήματος των εσόδων από άδειες και επιβαλλόμενα πρόστιμα.

Τα έσοδα από την εκμετάλλευση βιολογικών πόρων οφείλουν να διοχετεύονται σε μεγάλο βαθμό στην έρευνα και δράση για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, όπως άλλωστε προβλέπει και η Σύμβαση για τη Βιοποικιλότητα. Αυτό θα πρέπει να ισχύει και για τα έσοδα από τη θήρα. Προτεραιότητα θα πρέπει να δίνεται στη φύλαξη, παρακολούθηση, διατήρηση και αποκατάσταση των φυσικών ενδιαιτημάτων των θηραμάτων και άμβλυση των απειλών που δέχονται στις φυσικές περιοχές εξάπλωσής τους.

Τμήμα των εσόδων θα πρέπει να διατίθεται σε εκπαίδευση-ενημέρωση α) των κυνηγών προκειμένου να ασκούν αυτήν την δραστηριότητα με υπευθυνότητα και σεβασμό προς τα θηράματα και τα ενδιαιτήματά τους τηρώντας τους όρους που εκάστοτε ισχύουν, όπως και να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται την αναγκαιότητα υιοθέτησης πρόσθετων μέτρων όταν οι περιστάσεις το απαιτούν, β) των φυλάκων προκειμένου να ασκούν με επάρκεια το σημαντικό έργο τους.

Δεδομένου του οικονομικού μεγέθους των δραστηριοτήτων που συνδέονται με το κυνήγι, χρειάζεται από όλους τους εμπλεκόμενους, δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, διαφάνεια και δημόσια λογοδοσία που θα αποδεικνύουν την χρηστή χρήση των οικονομικών πόρων όπως και αξιολόγηση του παραγόμενου αποτελέσματος για τους πληθυσμούς της άγριας πανίδας της χώρας με ποσοτικά στοιχεία.

Άξονας III

Φύλαξη της φύσης και έλεγχος της λαθροθηρίας

Κύρια σημεία – ανάγκη για αλλαγές

- Οριοθέτηση διακριτών ρόλων
- Υιοθέτηση αποτελεσματικών πρακτικών
- Δημιουργία εθνικού μητρώου παραβατών
- Δημιουργία ειδικού σώματος φύλαξης της φύσης
- Ευαισθητοποίηση δικαστικών αρχών

Η φύλαξη των φυσικών πόρων αποτελεί μεγάλο πρόβλημα στην σύγχρονη Ελλάδα και θα πρέπει να γίνουν συντονισμένες ενέργειες ώστε να αποσαφηνιστούν και θεσμικά να οριοθετηθούν οι διακριτοί ρόλοι των εμπλεκόμενων. Επισημαίνεται ότι σωστή φύλαξη προϋποθέτει υιοθέτηση

ευέλικτου ωραρίου και δυνατότητα αυτόφωρου παράνομων δραστηριοτήτων σε 24ωρη βάση. Οι φύλακες των φορέων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών δεν έχουν τέτοια αρμοδιότητα. Αυτό είναι ένα σοβαρό λάθος που θα πρέπει άμεσα να αντιμετωπιστεί.

Είναι αναγκαία η δημιουργία εθνικού μητρώου παραβατών που θα διασφαλίζει ότι δεν θα μπορούν να λάβουν άδεια θήρας από καμιά αρμόδια αρχή της χώρας. Οι δε κατ' εξακολούθηση παραβάτες-λαθροθήρες θα πρέπει να τιμωρούνται πολύ αυστηρά.

Δεδομένης της ενεργοποίησης του πρωτοκόλλου της Ναγκόγια για τους γενετικούς πόρους, προτείνουμε να διερευνηθεί η δυνατότητα ίδρυσης ειδικού σώματος Φυλάκων Γενετικών Πόρων και Προστατευόμενων Περιοχών (ή άλλης σχετικής ονομασίας), κατάλληλα εκπαιδευμένου και με αντικείμενο την φύλαξη των προστατευόμενων περιοχών και τον έλεγχο της παραβατικότητας στην Ελληνική ύπαιθρο που σχετίζεται με πάσης φύσεως γενετικούς πόρους, προφανώς και των θηραμάτων. Οι θηροφύλακες μπορούν να αποτελούν μέρος του σώματος αυτού. Επισημαίνουμε ότι η χώρα θα πρέπει να προστατεύσει τους γενετικούς της πόρους όχι μόνον από τους ντόπιους αλλά και από ξένους λαθροθήρες-παραβάτες που συχνά λυμαινούνται το εθνικό φυσικό κεφάλαιο και να ασκήσει όλα τα δικαιώματά της που απορρέουν από το πρωτόκολλο της Ναγκόγια.

Τέλος, θα πρέπει να υπάρξει ενημέρωση των δικαστικών αρχών επί της σοβαρότητας των παραβάσεων στην Ελληνική ύπαιθρο, συμπεριλαμβανομένης της παράνομης θήρας, των συνεπειών που έχουν στο φυσικό και το κοινωνικό περιβάλλον και των κινδύνων με τους οποίους συνδέονται ώστε να υπάρξει ευαισθητοποίησή τους και επακόλουθες περιβαλλοντικά και κοινωνικά δίκαιες δικαστικές αποφάσεις.

Για την Ελληνική Οικολογική Εταιρεία

Δέσποινα Βώκου
Καθηγήτρια ΑΠΘ
Πρόεδρος του Δ.Σ.